

*Bosna i Hercegovina
Agencija za rad i zapošljavanje
Bosne i Hercegovine*

SARAJEVO

*Bosnia and Herzegovina
Labor and Employment Agency of
Bosnia and Herzegovina*

SARAJEVO

*Босна и Херцеговина
Агенција за рад и запошљавање
Босне и Херцеговине*

САРАЈЕВО

*Bosnia and Herzegovina
Labor and Employment Agency of
Bosnia and Herzegovina*

SARAJEVO

PLAN O SMJERNICAMA POLITIKA TRŽIŠTA RADA I AKTIVNIM MJERAMA ZAPOSŁJAVANJA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA 2022. GODINU

Sarajevo, mart 2022. godine

1. UVOD

Na osnovu odredbi Zakona o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br.21/03 i 43/09.), Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine je, u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, uradila prijedlog „Plana o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu”.

Ovaj dokument predstavlja smjernice politika tržišta rada i aktivne mjere zapošljavanja koje su planirale nadležne državne i entitetske institucije u oblasti zapošljavanja u 2022. godini. Polazne osnove za kreiranje ovog dokumenta predstavljali su prioritetni ciljevi navedeni u programima rada Agencije za rad i zapošljavanje BiH, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH za 2022. godinu, koji su prihvaćeni od strane nadležnih ministarstava i institucija.

Izvori finansiranja za realizaciju ovih aktivnosti su prvenstveno odobreni budžeti institucija koje realiziraju ove aktivnosti, uz dodatna sredstva osigurana putem realizacije projekata finansiranih iz stranih kredita i donacija i sredstava iz budžeta vlada entiteta i Brčko distrikta BiH namijenjenih podršci realizaciji programa aktivnih mjera na tržištu rada.

„Plan o smjernicama politika tržišta rada i aktivnim mjerama zapošljavanja u Bosni i Hercegovini za 2022. godinu” su uradili predstavnici Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH. Izrazi u ovom dokumentu koji su napisani u jednom gramatičkom rodu odnose se podjednako na muški i ženski rod.

2. ANALIZA SITUACIJE NA TRŽIŠTU RADA U BOSNI I HERCEGOVINI U 2021. GODINI

Kada su u pitanju ekonomska kretanja u 2021. godini, na osnovu raspoloživih statističkih podataka može se konstatovati da je u 2021. godini došlo do promjene određenih ekonomskih trendova u odnosu na prethodnu godinu. Zabilježen je pozitivan trend kretanja na tržištu rada u 2021. godini praćen rastom broja zaposlenih (u 2021. godini prosječan broj zaposlenih iznosio je 823,6 hiljada i bio je veći za 1,4 % u odnosu na 2020. godinu) i padom broja nezaposlenih lica (prosječan broj nezaposlenih lica u 2021. godini iznosio je 394,4 hiljade i smanjen je za 5,0% u odnosu na prosjek 2020. godine). Prosječna mjesečna neto plata po zaposlenom za 2021. godinu iznosila je 998 KM¹ i u odnosu na isti period 2020. godine nominalno je veća za 4,4%. Također, posmatrano na godišnjem nivou, za period I-XII 2021. godine u odnosu na I-XII 2020. godine, došlo je do rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje od 9,8%. Što se tiče izvoza, u 2021. godini, bilježi se stopa rasta, tako da se od početka godine izvoz na godišnjem nivou povećao za 35,7%, dok se uvoz povećao za 27,9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Osnovna kretanja na tržištu rada u Bosni i Hercegovini

Tržište rada u Bosni i Hercegovini se već dugo suočava sa velikim izazovima, zaposlenost je niska, a nezaposlenost je još uvijek veoma visoka. Ključni faktori za uporno visok stepen nezaposlenosti su nepostojanje odgovarajućih prilika za zaposlenje u privredi, neusklađenost nastavnih planova i programa s potrebama tržišta rada i visoka poreska opterećenja, posebno u pogledu kategorije ljudi s najnižim primanjima. Učešće žena i mladih na tržištu rada je i dalje slabo, a stope nezaposlenosti ove dvije grupe su znatno veće u odnosu na grupu radno sposobnih muškaraca. Stepenn dugotrajne nezaposlenosti je i dalje visok te je oko 79,5%² nezaposlenih bilo bez posla duže od godinu dana. Zapošljavanje ranjivih i ugroženih grupa podržava se kroz aktivne mjere zapošljavanja, koje se provode na tržištu rada u Bosni i Hercegovini.

Tabela 1. Stanje tržišta rada u BiH u 2021. godini – prosjek godine					
		Bosna i Hercegovina	Federacija BiH	Republika Srpska	Brčko distrikt BiH
Ukupno registrovana zaposlenost	žene	357.202	222.303	127.879	7.172
	muškarci	466.397	303.095	152.528	10.623
	ukupno	823.599	525.397	280.407	17.795
Ukupno registrovana nezaposlenost	žene	226.360	182.316	40.138	3.906
	muškarci	168.042	129.363	35.896	2.784
	ukupno	394.402	311.679	76.033	6.689

Izvor: Agencija za statistiku, Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

¹ Izvor: Agencija za statistiku BiH

² Izvor: Agencija za statistiku BiH: Anketa o radnoj snazi, IV kvartal 2021. godini

Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini u 2021. godini povećan je u odnosu na 2020. godinu. Prosječan broj zaposlenih lica u 2021. godini iznosio je 823.599 i u odnosu na prosjek u 2020. godini povećao se za 11.007 lica ili 1,4%. Od ukupnog broja zaposlenih lica u 2021. godini, 357.202 ili 43,4% su činile žene. Poredeći stanje u entitetima i Brčko distriktu BiH u 2021. godini, broj registrovanih zaposlenih lica u Federaciji BiH povećan je za 5.235 ili 1,0%, u Republici Srpskoj povećan je za 5.821 ili 2,1%, dok je u Brčko distriktu BiH taj broj bio manji za 50 lica ili 0,3% u odnosu na 2020. godinu.

Tabela 2. Broj zaposlenih u pravnim licima u periodu I - XII 2021. godine u – BiH/entiteti/Brčko distrikt BiH												
	FBIH			RS			BDBIH			BIH		
	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno
I /2021	217.055	299.082	516.137	126.110	151.198	277.307	7.178	10.695	17.873	350.343	460.975	811.317
II /2021	218.245	299.448	517.693	124.466	150.407	274.873	7.191	10.649	17.840	349.902	460.504	810.406
III /2021	218.738	300.596	519.334	125.685	149.673	275.358	7.166	10.579	17.745	351.589	460.848	812.437
IV /2021	219.813	302.326	522.139	126.635	153.449	280.084	7.159	10.580	17.739	351.794	468.168	819.962
V /2021	221.029	302.823	523.852	127.343	153.147	280.490	6.864	10.904	17.768	355.236	466.874	822.110
VI /2021	222.808	304.111	526.919	127.754	153.600	281.354	7.161	10.591	17.752	357.723	468.302	826.025
VII /2021	221.148	304.144	525.292	128.314	153.376	281.691	7.245	10.632	17.877	356.707	468.152	824.860
VIII /2021	220.355	303.654	524.009	128.329	153.236	281.564	7.258	10.627	17.885	355.942	467.517	823.458
IX /2021	225.722	305.302	531.024	129.718	152.984	282.702	7.240	10.577	17.817	362.680	468.863	831.543
X /2021	226.208	304.781	530.989	129.475	153.072	282.547	7.197	10.567	17.764	362.880	468.420	831.300
XI /2021	228.187	305.932	534.119	130.175	152.930	283.105	7.205	10.541	17.746	365.567	469.403	834.970
XII /2021	228.322	304.938	533.260	130.541	153.267	283.808	7.200	10.528	17.728	366.063	468.733	834.796
Ø2021	222.303	303.095	525.397	127.879	152.528	280.407	7.172	10.623	17.795	357.202	466.397	823.599

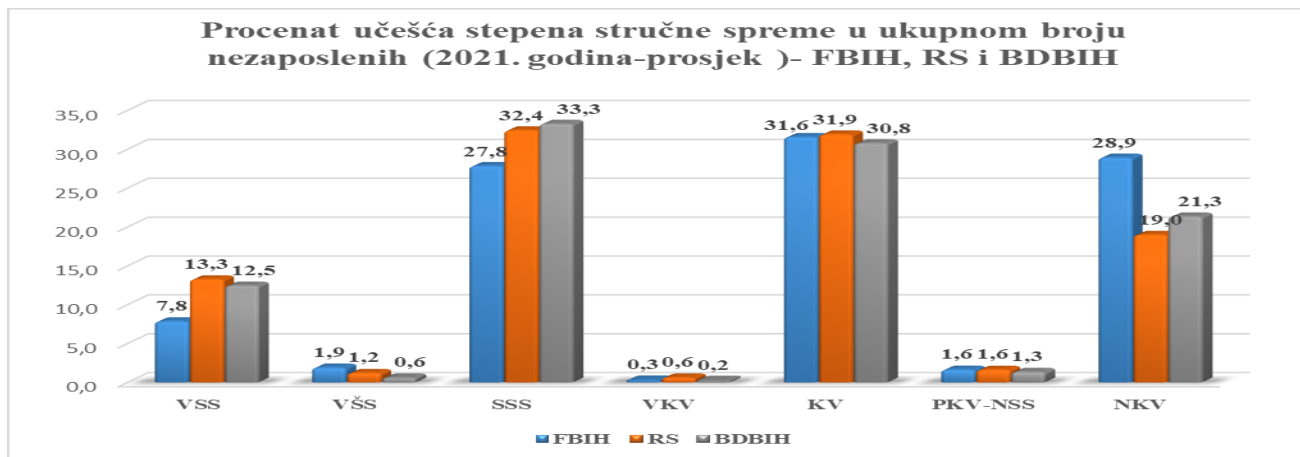
Izvor: Agencija za statistiku BiH

U 2021. godini zabilježen je pad broja nezaposlenih lica na evidencijama zavoda i službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini. Prosječan broj nezaposlenih lica u 2021. godini iznosio je 394.402 i u odnosu na prosjek u 2020. godini smanjio se za 20.829 ili 5,0%. Od ukupnog broja lica koja traže zaposlenje u 2021. godini, 226.360 ili 57,4% su činile žene. Poredeći stanje u entitetima i Brčko distriktu BiH u 2021. godini, broj registrovanih nezaposlenih lica u Federaciji BiH smanjen je za 9.902 ili 3,1%, u Republici Srpskoj manji je za 10.662 ili 12,3%, dok je u Brčko distriktu BiH taj broj smanjen za 266 lica ili 13,8% u odnosu na 2020. godinu.

Tabela 3. Broj nezaposlenih u pravnim licima u periodu I - XII 2021. godine u – BiH/entiteti/Brčko distrikt BiH												
	FBIH			RS			BDBIH			BIH		
	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno	žene	muškarci	ukupno
I /2021	188.862	136.000	324.862	43.155	39.743	82.898	4.228	3.039	7.267	236.245	178.782	415.027
II /2021	187.059	134.609	321.668	42.851	39.133	81.984	4.102	3.022	7.124	234.012	176.764	410.776
III /2021	185.868	132.780	318.648	42.299	38.754	81.053	4.083	2.934	7.017	232.250	174.468	406.718
IV /2021	184.434	130.585	315.019	41.837	38.292	80.129	4.077	2.921	6.998	230.348	171.798	402.146
V /2021	182.789	128.963	311.752	40.739	36.716	77.455	3.952	2.840	6.792	227.480	168.519	395.999
VI /2021	182.070	129.319	311.389	40.164	35.517	75.681	3.898	2.813	6.711	226.132	167.649	393.781
VII /2021	183.753	129.821	313.574	40.094	35.014	75.108	3.931	2.770	6.701	227.778	167.605	395.383
VIII /2021	183.130	128.888	312.018	39.514	34.399	73.913	3.893	2.727	6.620	226.537	166.014	392.551
IX /2021	178.699	126.696	305.395	38.377	33.863	72.240	3.873	2.701	6.574	220.949	163.260	384.209
X /2021	178.383	126.209	304.592	37.972	33.505	71.477	3.676	2.603	6.279	220.031	162.317	382.348
XI /2021	176.884	124.629	301.513	37.505	32.971	70.476	3.558	2.532	6.090	217.947	160.132	378.079
XII /2021	175.866	123.851	299.717	37.148	32.839	69.987	3.595	2.505	6.100	216.609	159.195	375.804
Ø2020	182.316	129.363	311.679	40.138	35.896	76.033	3.906	2.784	6.689	226.360	168.042	394.402

Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Što se tiče kvalifikacione strukture, najveće učešće u ukupnoj nezaposlenosti u 2021. godini u Bosni i Hercegovini činile su osobe sa trećim stepenom obrazovanja KV radnici 31,6%, zatim radnici sa SSS 28,8%, te NKV radnici 26,9%. Kvalifikaciona struktura nezaposlenih žena je nešto drugačija i najviše nezaposlenih žena je sa srednjom stručnom spremom 32,0%, NKV radnice su činile 27,4% od ukupno nezaposlenih žena, te KV radnice 25,9%. Posmatrano po entitetima, što se tiče kvalifikacione strukture situacija je ista u Republici Srpskoj i u Brčko distriktu BiH, gdje najviše nezaposlenih čine radnici sa SSS, zatim KV radnici, te NKV radnici, dok je u Federaciji BiH nešto drugačiji odnos i najviše je nezaposlenih KV radnika, zatim NKV radnika, a onda slijede radnici sa SSS.

Broj korisnika prava po osnovu nezaposlenosti smanjen je u odnosu na 2020. godinu. U 2021. godini prosječan broj korisnika novčane naknade u Bosni i Hercegovini bio je 16.016 ili 4,1% od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica, od čega 7.630 žena. Ovaj broj se u odnosu na 2020. godinu, smanjio za 11,8%. U Federaciji BiH broj korisnika novčane naknade smanjen je za 17,3%, u Republici Srpskoj je povećan za 9,6%, dok je u Brčko distriktu BiH povećan za 10,7% u odnosu na 2020. godinu.

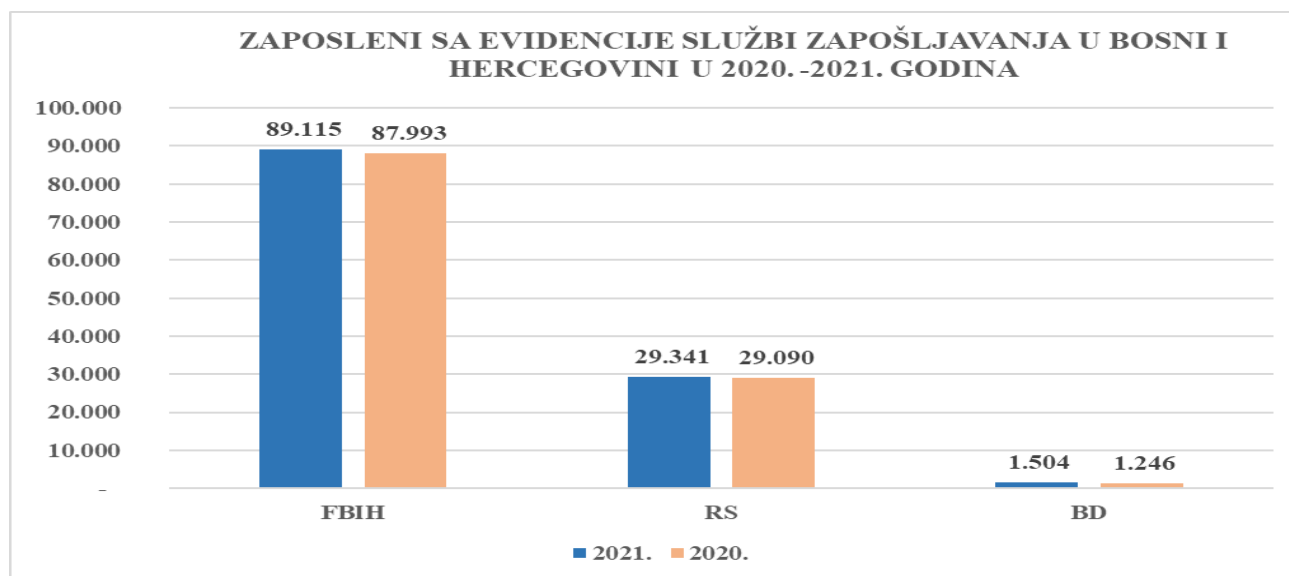
Tabela 4. MATERIJALNA I SOCIJALNA SIGURNOST NEZAPOSLENIH - BIH, entiteti, BD BIH

Korisnici novčane naknade

		I /2021	II /2021	III /2021	IV /2021	V /2021	VI /2021	VII /2021	VIII /2021	IX /2021	X /2021	XI /2021	XII /2021
Bosna i Hercegovina	ukupno	19.346	18.296	18.011	17.080	16.517	15.471	15.180	15.417	15.633	14.003	13.802	13.434
	žene	8.894	8.241	8.252	8.052	7.810	7.257	7.620	7.812	7.816	6.956	6.682	6.168
Federacija BiH	ukupno	14.741	13.437	13.289	12.568	12.144	11.518	11.213	11.731	12.103	10.696	10.248	9.911
	žene	6.579	5.839	5.934	5.796	5.664	5.283	5.504	5.922	6.087	5.353	4.843	4.505
Republika Srpska	ukupno	4.332	4.567	4.494	4.326	4.202	3.815	3.822	3.523	3.393	3.202	3.464	3.442
	žene	2.185	2.263	2.211	2.174	2.068	1.904	2.040	1.806	1.648	1.543	1.789	1.621
Brčko distrikt BiH	ukupno	273	292	228	186	171	138	145	163	137	105	90	81
	žene	130	139	107	82	78	70	76	84	81	60	50	42

Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

U 2021. godini, sa evidencija Federalnog zavoda za zapošljavanje, Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH ukupno je zaposleno 119.960 nezaposlenih lica. Broj zaposlenih u odnosu na 2020. godinu bio je veći za 1.631 lice ili 1,4%. Ukupno zaposlenih žena, u istom periodu, bilo je 61.164 ili 51,0% od ukupnog broja zaposlenih lica. U Federaciji BiH u 2021. godini sa evidencija je zaposleno 89.115 lica (44.750 žena) što je za 1,3% više u odnosu na 2020. godinu, u Republici Srpskoj 29.341 lice (15.663 žene) što je za 0,9% više, a u Brčko distriktu BiH 1.504 lica (751 žena) i ovaj broj je veći za 20,7% u odnosu na 2020. godinu.

Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi u četvrtom kvartalu 2021. godine³, u Bosni i Hercegovini manje od polovine radno sposobnog stanovništva čine aktivne osobe. Stopa aktivnosti od 48,4% vrlo je niska po međunarodnim standardima i značajno je viša za muškarce (60,2%) nego za žene (37,2%). U odnosu na četvrti kvartal 2020. godine, stopa aktivnosti u Bosni i Hercegovini povećala se za 0,2 postotna poena. Stopa aktivnosti u četvrtom kvartalu 2021. godine u Federaciji BiH iznosila je (46,5%-podatak se odnosi na III kvartal), u Republici Srpskoj iznosila je 51,3%, a u Brčko distriktu BiH stopa aktivnosti bila je 43,2%. Stopa zaposlenosti u četvrtom kvartalu 2021. godine u Bosni i Hercegovini iznosila je 40,6% i bila je značajno viša za muškarce 52,1%, nego za žene 29,7%. U odnosu na četvrti kvartal 2020. godine, stopa zaposlenosti povećala se za 0,4 postotna poena. U Federaciji BiH stopa zaposlenosti u četvrtom kvartalu 2021. godine iznosila je 38,3%, u Republici Srpskoj iznosila je 44,6%, a u Brčko distriktu BiH stopa zaposlenosti bila je 33,6%.

Anketna stopa nezaposlenosti značajno je manja od registrovane i na nivou Bosne i Hercegovine u četvrtom kvartalu 2021. godine iznosila je 16,1% (13,4% za muškarce i 20,3% za žene). U odnosu na četvrti kvartal 2020. godine, stopa nezaposlenosti smanjila se za 0,5 postotnih poena. Stopa nezaposlenosti bila je najviša među mladim osobama starosti 15 do 24 godine i iznosila je 34,9% (33,1% za muškarce i 37,8% za žene). U Federaciji BiH stopa nezaposlenosti u četvrtom kvartalu 2021. godine iznosila je (17,5%), u Republici Srpskoj iznosila je 13,0%, a u Brčko distriktu BiH stopa nezaposlenosti bila je 22,2%.

³ Izvor: Agencija za statistiku BiH, Anketa o radnoj snazi IV kvartal 2020. i 2021. godine

Tabela 5. Anketa o radnoj snazi 2020.-2021.– mjere aktivnosti stanovništva u BiH i entitetima (%)

		BiH	Federacija BiH	Republika Srpska	Brčko distrikt BiH
Stopa aktivnosti (%)	IV kvartal 2020.	48,2	45,9	53,2	40,9
	IV kvartal 2021.	48,4	46,5	51,3	43,2
Stopa zaposlenosti (%)	IV kvartal 2020.	40,2	37,0	46,7	32,2
	IV kvartal 2021.	40,6	38,3	44,6	33,6
Stopa nezaposlenosti (%)	IV kvartal 2020.	16,6	19,2	12,2	21,2
	IV kvartal 2021.	16,1	17,5	12,9	22,2

Izvor: Agencija za statistiku BiH, Federalni zavod za statistiku, Republički zavod za statistiku Republike Srpske.

*Podaci za FBiH se odnose na III kvartal 2021. godine.

3. SMJERNICE POLITIKA TRŽIŠTA RADA I AKTIVNIH MJERA ZAPOSŁJAVANJA U 2022. GODINI

Planirane aktivnosti zavoda i službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini u 2022. godini najvećim dijelom biće uslovljene uslovljene situacijom uzrokovanom epidemijom COVID-19. Naredni period sigurno će obilježiti snažna borba za stabilizaciju ekonomskih prilika, posebno na tržištu rada, korištenjem svih raspoloživih resursa i mjera.

Programima rada za 2022. godinu planirane su aktivnosti koje su usmjerene na dalje unapređivanje mjera aktivne politike zapošljavanja, jačanje njihove efikasnosti i održivosti zapošljavanja. Jedan od prioriteta su svakako mjere aktivne politike zapošljavanja, jačanje njihove efikasnosti i održivosti zapošljavanja. Analiza i praćenje potreba tržišta rada, procjena efikasnosti postojećih mjera i povećanje kvaliteta usluga ključnim korisnicima su takođe prioriteti. Zavodi i službe zapošljavanja u BiH su se u planiranim aktivnostima u 2022. godini opredijelili za osnovne smjernice politika tržišta rada koje predviđaju:

1. Aktivnosti na saniranju posljedica pandemije COVID-19 na tržište rada u Bosni i Hercegovini

Tržište rada u BiH je već od drugog kvartala 2020. godine i cijelu 2021. godinu, bilo je pod snažnim uticajem pandemije COVID-19 i ekonomske posljedice izazvane pandemijom kao i složena situacija na tržištu rada u značajnoj mjeri opredjeljuju i programske aktivnosti zavoda i službi zapošljavanja u Bosni i Hercegovini i za 2022. godinu. Planirane programske aktivnosti temelje se i na osnovnim pokazateljima o stanju nezaposlenosti i kretanjima na tržištu rada u 2020. i 2021. godini. Pandemija COVID-19 i restriktivne mjere u komunikaciji sa ključnim korisnicima, poslodavcima i nezaposlenim licima zahtijevali su i posebnu organizaciju kompletnog procesa rada u zavodima i službama zapošljavanja u BiH, a kretanja u vezi sa pandemijom će imati uticaja i na rad u 2022. godini.

Najvažniji zadaci zavoda i službi zapošljavanja u BiH će obuhvatati dvije važne aktivnosti:

- razvoj aktivne politike zapošljavanja, u cilju brže integracije nezaposlenih lica na tržište rada,
- adekvatno reagovanje na izražene demografske promjene, evidentne migracije radne snage, starenje stanovništva, uticaj negativnih ekonomskih kretanja u svijetu, tehnološke promjene, „rad na crno“, visok udio nekvalifikovanih osoba u radnoj snazi i udio neaktivnih u radno sposobnom stanovništvu.

2. Brzo i efikasno izvršavanje svih poslova vezanih za ostvarivanje prava nezaposlenih, kao i blagovremenu isplatu ostvarenih materijalnih prava

Svako registrovano nezaposleno lice, u skladu sa važećim zakonima o zapošljavanju u BiH, ostvaruje i prava za slučaj nezaposlenosti koja podrazumijevaju novčana davanja i to:

- pravo na novčanu naknadu,
- pravo na zdravstveno osiguranje po osnovu nezaposlenosti,
- pravo na penziono osiguranje po osnovu nezaposlenosti,
- uplatu doprinosa za PIO, ukoliko se sa tim stažom osiguranja ispunjavaju uslovi za starosnu penziju.

U 2021. godini prosječan broj korisnika novčane naknade u Bosni i Hercegovini bio je 16.016 ili 4,1% od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih lica, od čega 7.630 žena i ovaj broj se u odnosu na 2020. godinu, smanjio za 11,8%.

3. Unaprijediti programe/mjere aktivne politike zapošljavanja u cilju efikasne integracije nezaposlenih osoba na tržištu rada

Cilj ovih mjera je pružiti podršku nezaposlenim osobama, ali i poslodavcima, da lakše prevaziđu probleme i novonastale snažne promjene na tržištu rada i poslovanju. Programi se odnose na podršku nezaposlenim licima u pronalaženju zaposlenja, obuku/pripremu za rad, podsticaje zapošljavanju i samozapošljavanju (Start up programi).

Projekti zapošljavanja, kao dio mjera aktivne politike, biće usmjereni na podsticanje zapošljavanja i samozapošljavanja pretežno u privredi i poljoprivredi i biće namijenjeni teže zapošljivim i dugoročno nezaposlenim osobama koja aktivno traže zaposlenje. U 2022. godini planiran je nastavak ranijih i provođenje novih projekata aktivne politike zapošljavanja koji se odnose na zapošljavanje ili samozapošljavanje ciljnih grupa, a svi planirani programi su prikazani u Poglavlju 4. Planirane mjere aktivnih politika zapošljavanja na tržištu rada u Bosni i Hercegovini.

4. Preduzimanje mjera na nastavku poboljšanja trendova na tržištu rada

Glavne aktivnosti zavoda i službi zapošljavanja u BiH na tržištu rada u 2022. godini biće usmjerene na:

- unapređenje sadržaja i efikasnosti rada u pružanju usluga ključnim korisnicima, poslodavcima i nezaposlenim osobama provođenje zakona o zapošljavanju u dijelu koji se odnosi na ostvarivanje prava po osnovu nezaposlenosti;
- praćenje i analizu stanja i potreba tržišta rada, kretanja zapošljavanja, zaposlenosti i nezaposlenosti;
- jačanje i razvoj preduzetništva kroz projekte finansiranja i sufinansiranja samozapošljavanja i provođenje programa pripreme za zapošljavanje osoba, kao i programe obuka, prekvalifikacije i dokvalifikacije;
- Unaprijediti programe saradnje u cilju povlačenja sredstava iz međunarodnih fondova i udruživanja sredstava sa drugim organizacijama i institucijama.

4. PLANIRANE MJERE PROGRAMA AKTIVNIH POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA NA TRŽIŠTU RADA U BOSNI I HERCEGOVINI U 2022. GODINI

Pri utvrđivanju mjera aktivne politike zapošljavanja vodilo se računa o realizaciji zadataka ostvarenih u predhodnoj godini kao i kretanjima na tržištu rada u BiH prouzrokovanim pandemijom COVID-19. Mjere iz ovog dokumenta su prilagođene potrebama i zahtjevima tržišta rada i usklađene su sa okvirnim strateškim, zakonskim i planskim dokumentima u oblasti zapošljavanja u BiH na svim nivoima. U skladu sa postojećim zakonskim propisima u Bosni i Hercegovini, aktivne politike zapošljavanja sprovede:

- U Federaciji BiH - Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe zapošljavanja,
- U Republici Srpskoj - Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i
- U Brčko distriktu BiH - Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

Aktivnosti oko koordinacije posredovanja u zapošljavanju državljana Bosne i Hercegovine u drugim državama, iniciranje potrebnih aktivnosti kod entitetskih zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH da se zajedno i u saradnji sa poslodavcima, sindikatima, obrazovnim ustanovama i drugim udruženjima organiziraju i sprovede programi profesionalnog usmjerenja i obrazovanja u svrhu većeg zapošljavanja i drugih oblika aktivne politike zapošljavanja, zajednički obavljaju Agencija za rad i zapošljavanje BiH, Federalni zavod za zapošljavanje i kantonalne službe zapošljavanja, Zavod za zapošljavanje Republike Srpske i Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH.

4.1. FEDERACIJA BiH

Programske aktivnosti za 2022. godinu Federalni zavod za zapošljavanje utvrđuje na osnovu zakonskih nadležnosti ali i ostalih relevantnih dokumenata strateškog formata i realizacija istih će biti uvjetovana razvojem situacije uzrokovane pandemijom COVID-19, kao i raspoloživim finansijskim sredstvima i drugim kapacitetima. U cilju poboljšanja uvjeta i ublažavanju negativnih uticaja na tržištu rada u Federaciji BiH, prije svega radi poboljšanja zapošljivosti nezaposlenih osoba, poticanja potražnje za radnom snagom, jačanje partnerstva na tržištu rada, realizovaće se mjere koje će dati doprinos u ekonomskom osnaživanju stanovništva i razvoju ljudskih resursa i pružanju podrške poslovnim subjektima u zapošljavanju. Obezbijeđenje sredstava za materijalnu i socijalnu

sigurnost nezaposlenim osobama, te priprema i provođenje adekvatnih programa i mjera aktivne politike zapošljavanja, s posebnim naglaskom na bržoj integraciji nezaposlenih osoba na tržište rada, naročito mladih, žena, starijih od 40 godina, dugotrajno nezaposlenih i ostalih posebnih kategorija nezaposlenih, ostaju prioritetni zadatak, u skladu sa zakonskim nadležnostima, strateškim dokumentima, misijom i vizijom. U ovom kontekstu, Federalni zavod za zapošljavanje će nastaviti saradnju sa kantonalnim službama za zapošljavanje u izradi i realizaciji programa od interesa za Federaciju BiH, ali će, također, navedene aktivnosti realizirati i u saradnji sa ostalim partnerima na tržištu rada kroz udruživanje kapaciteta kako bi se osigurao veći obuhvat nezaposlenih osoba i unaprijedio kapacitet javnih službi za zapošljavanje.

U okviru programa i mjera aktivne politike zapošljavanja fokus će biti pružanje podrške u zapošljavanju radne snage kod poslodavaca, pružanje podrške u samozapošljavanju nezaposlenih osoba i razvoju poduzetništva, pružanju podrške nezaposlenim osobama kroz poboljšanje zapošljivosti tj. pripremu za rad (obuku, stručno osposobljavanje i usavršavanje za potrebe tržišta rada ili konkretno radno mjesto), kao i pružanje odgovarajućih informacija za nezaposlene osobe i poslodavce. Ovim mjerama će se nastojati pomoći nezaposlenim osobama da lakše prevaziđu probleme i novonastale promjene na tržištu rada.

Naredni period sigurno će obilježiti snažna borba za stabilizaciju ekonomskih prilika, s velikim uticajem na tržište rada, te će i planirane aktivnosti, tj. realizacija navedenih ciljeva zavisiti od razvoja epidemiološke situacije i zahtjevat će korištenje svih raspoloživih resursa i mjera. Također, uspostavljanjem partnerstava sa domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama, provodit će se i mjere koje odgovarajućim aktima i dokumentima utvrde Vijeće ministara BiH i Vlada Federacije BiH, a koje su usmjerene na poboljšanje uvjeta na tržištu rada i povećanje zaposlenosti u Federaciji BiH.

4.1.1. MJERE AKTIVNIH POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA

Federalni zavod za zapošljavanje će i u 2022. godini, nakon što se osiguraju potrebna sredstva za materijalnu i socijalnu sigurnost nezaposlenih osoba, svoje primarne aktivnosti usmjeravati u razvoj aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa potrebama tržišta rada, a koje će se realizirati u saradnji s kantonalnim službama za zapošljavanje i drugim institucijama i organizacijama. Federalni zavod za zapošljavanje u 2022. godini planira usvojiti programe aktivne politike zapošljavanja, i to: Program sufinansiranja zapošljavanja 2022, Program sufinansiranja samozapošljavanja Start up 2022 i Program obuka i rad 2022 (u daljem tekstu: Programi). Također, u partnerstvu sa Federalnim ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva realizirat će se Program sufinansiranja (samo)zapošljavanja u oblasti poljoprivrede, a uz podršku Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH planirana je realizacija programa sufinansiranja (samo)zapošljavanja Roma.

Postojeći programi će se po potrebi unapređivati, a novi razvijati, u skladu sa zakonskim propisima te uspješnim rezultatima koji su se pokazali kao primjeri dobre prakse. Programima će se omogućiti jednak pristup za sve na tržištu rada i promovisati rodna ravnopravnost i inkluzivnost, a bit će usklađeni sa okvirnim strateškim dokumentima u oblasti rada i zapošljavanja, te principima gender odgovornog budžetiranja. Cilj je pružiti podršku nezaposlenim osobama, ali i poslodavcima, da lakše prevaziđu probleme i novonastale snažne promjene na tržištu rada i poslovanju.

Planirano je da u 2022. godini programima aktivne politike zapošljavanja bude obuhvaćeno 14.650 nezaposlenih osoba.

4.1.2. PROGRAMI SUFINANSIRANJA ZAPOSŁJAVANJA, SAMOZAPOSŁJAVANJA I OBUKE

Cilj provođanja ovih programa je pružiti podršku za 14.000 osoba sa evidencije nezaposlenih u Federaciji BiH sa posebnom rodnom i socijalnom osjetljivošću radi jačanja njihove konkurentnosti i brže integracije na tržištu rada, sprečavanja dugotrajne nezaposlenosti, te stvaranja uslova za sticanje prvog radnog iskustva, samozapošljavanje, tj. registraciju/pokretanje samostalne djelatnosti/privrednog društva. **Za realizaciju programa u 2022. godini planirana su sredstva u iznosu od 94.613.814 KM⁴.**

Partneri u provođenju ovog projekta su kantonalne službe za zapošljavanje, poslodavci, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i drugi zainteresirani subjekti. Planirano je provođenje slijedećih programa:

- Sufinansiranje zapošljavanja kod poznatog poslodavaca
- Sufinansiranje zapošljavanja pripravnika
- Sufinansiranje samozapošljavanja kroz pokretanje Start up biznisa
- Sufinansiranje obuke uz zapošljavanje
- Sufinansiranje društveno korisnog rada.

Predviđeno je da program obuhvati nezaposlene osobe iz slijedećih ciljnih grupa:

- Mladi bez radnog iskustva – pripravnici
- Mladi
- Žene
- Osobe dobi preko 40 godina
- Dugotrajno nezaposlene osobe (prijavljene na evidenciju 12 i više mjeseci)
- Osobe nižih kvalifikacija ili bez kvalifikacija
- Osobe s invaliditetom
- Djeca i supružnici osoba s invaliditetom od 60% i više
- Demobilisani borci i djeca nezaposlenih demobilisanih boraca
- Članovi porodica šehida/poginulih branilaca
- Članovi domaćinstva u kojem ni jedan član nije zaposlen
- Romi
- Poljoprivrednici
- Samohrani roditelji, staratelji i hranitelji i njihova djeca, roditelji djeteta sa posebnim potrebama i roditelji teško bolesne djece, bivši štíćenici doma za nezbrinutu djecu
- Źrtve nasilja, civilne Źrtve rata, liječeni ovisnici i dr.

⁴ Dio sredstava u procijenjenom iznosu od 30.500.000 KM se odnosi na prenesene obaveze po osnovu mjera aktivne politike zapošljavanja čija je realizacija započela prethodnih godina i koje dospijevaju na naplatu u 2022. godini, a 64.113.814 KM se odnosi na nove programe iz 2022. godine.

4.1.3 PODRŠKA RAZVOJU POSREDOVANJA U ZAPOSŁJAVANJU I PRIPREMA ZA RAD

Posredovanjem u zapošljavanju smatraju se sve aktivnosti i mjere poduzete u svrhu povezivanja nezaposlene osobe koja traži zaposlenje, kao i zaposlene osobe koja traži promjenu zaposlenja, s poslodavcem kojem je potreban zaposlenik, radi zadovoljavanja poslovnih potreba. Posredovanje u zapošljavanju u Federaciji BiH nadležnost je kantonalnih službi za zapošljavanje. Federalni zavod za zapošljavanje će i u 2022. godini nastaviti koordinaciju do sada uspostavljenih mehanizama i dobrih praksi u radu kantonalnih službi za zapošljavanje, te pružati pomoć u uvođenju prilagođenih modela rada u službama za zapošljavanje, sa posebnim fokusom na unapređenju savjetodavnog rada i posredovanja u zapošljavanju. Također, nastaviti će se pružati podrška kantonalnim službama za zapošljavanje u implementaciji Pravilnika o evidencijama u oblasti zapošljavanja. U 2022. godini bit će organizirane obuke zaposlenika (neposredno i online), utemeljene na rezultatima Analize potreba za obukom (TNA). Također, u saradnji sa Međunarodnom organizacijom rada (MOR nastaviti će se sa razvojem web portala za potrebe karijernog usmjeravanja, kao i internog portala za potrebe edukacije zaposlenika Federalnog zavoda za zapošljavanje i kantonalnih službi za zapošljavanje.

4.1.4 ZAJEDNIČKI PROGRAMI SA DRUGIM INSTITUCIJAMA I USTANOVAMA

U okviru pozicije Zajednički projekti s drugim organizacijama i institucijama, Federalni zavod za zapošljavanje će nastaviti saradnju na projektima s drugim organizacijama i institucijama, naročito u okviru realizacije Programa sufinansiranja zajedničkih projekata sa drugim organizacijama i institucijama. Ovim projektima će se poticati zapošljavanje, obuka kao i specifični projekti sufinansiranja zapošljavanja odgovarajućeg stručnog kadra za djecu s poteškoćama u razvoju, zapošljavanja asistencata i stručnih saradnika u nastavi na javnim univerzitetima, zapošljavanja osoba za potrebe ustanova iz oblasti socijalne zaštite kao i zapošljavanja i samozapošljavanja djece šehida i poginulih boraca. Za realizaciju planiranih aktivnosti na ovoj poziciji planirana su sredstva u iznosu od 8.000.000 KM, od čega iznos od 3.942.699 KM odnosi na prenesena obaveze iz prethodnih godina, a koje dospijevaju u 2022. godini, a 4.057.301 KM na nove projekte kojim će se pružiti podrška za 650 nezaposlenih osoba.

PROJEKAT PODRŠKE ZAPOSŁJAVANJU U BOSNI I HERCEGOVINI

Projekat podrške zapošljavanju u Bosni i Hercegovini se implementira uz podršku Svjetske banke/Međunarodne banke za obnovu i razvoj i njegov završetak je planiran u 2022. godini. Vrijednost Projekta za Federaciju BiH za četverogodišnji period, koliko je trajanje ovog projekta, iznosi 25 miliona EUR, a nosilac projekta je Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. Projekat je primarno orijentisan na ostvarivanje predviđenih ciljeva, te je povlačenje sredstava uvjetovano prethodnim ispunjavanjem utvrđenih zadataka iz četiri kategorije indikatora:

1. Povećanje zapošljavanja putem mjera aktivne politike zapošljavanja (6.000 mladih i 15.000 teže zapošljivih osoba);
2. Unapređenje dizajna programa aktivne politike zapošljavanja radi povećanja zapošljivosti (četiri modificirana dizajna programa aktivne politike zapošljavanja);

3. Jačanje funkcije posredovanja u zapošljavanju radi povećanja zapošljivosti (izrađen Pravilnik o evidencijama u oblasti zapošljavanja, povećan broj oglasa i uspješnost posredovanja u zapošljavanju, te izrađeni individualni planovi zapošljavanja za najmanje 30.000 nezaposlenih osoba);
4. Unapređenje sistema upravljanja rezultatima i monitoringa (izrađen izvještaj o monitoringu mjere APZ, izrađen izvještaj o monitoringu trendova na tržištu rada i izrađen online portal preko kojeg se objavljuju podaci o trendovima na tržištu rada);

Indikatori iz prve i druge kategorije/komponente su izvršeni u cjelosti za četverogodišnji period. U 2022. godini se očekuje izvršenje zadataka za posljednje indikatore iz treće i četvrte kategorije, a u tu svrhu biće povučeno 2,1 miliona EUR-a. Također, u 2021. godini pokrenute su aktivnosti u vezi realizacije novog projekta pod nazivom *Projekat podrške zapošljavanju u Bosni i Hercegovini 2*, te se očekuje da će realizacija ovog trogodišnjeg projekta, također ukupne vrijednosti 25 miliona EUR započeti u 2022. godini sa glavnim fokusom na povećanje obuhvata nezaposlenih osoba programima aktivne politike zapošljavanja, posebno mladih i teže zapošljivih nezaposlenih osoba, kroz zapošljavanje u privatnom sektoru i samozapošljavanje tj. registraciju poslovnih djelatnosti. Novim projektom bi se, pored sufinansiranja zapošljavanja naprijed navedenih kategorija nezaposlenih osoba, tražilo redovno praćenje trendova na tržištu rada i modifikacija dizajna programa u skladu s ocjenom uspješnosti prethodnih programa.

MONITORING I EVALUACIJA

Radi praćenja i ocjene učinka određenih mjera aktivne politike zapošljavanja i unapređenja njihove efikasnosti provodit će se aktivnosti monitoringa i evaluacije. Organizovaće se provođenje monitoringa (praćenje realizacije) i evaluacije (ocjena učinaka) za određene realizovane mjere aktivne politike zapošljavanja. Dio aktivnosti monitoringa nastaviti će se obavljati u saradnji s Jedinicom za implementaciju projekata pri Federalnom ministarstvu rada i socijalne politike i to u dijelu praćenja realizacije aktivnosti predviđenih „Projektom podrške zapošljavanju“ koji se realizuje u saradnji sa Svjetskom bankom. U sklopu projekta „Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada unapređenjem metodologije istraživanja tržišta rada“, koji se realizuje uz podršku Evropske unije, između ostalog, planirano je unapređenje operativnosti sistema monitoringa i evaluacije i jačanje kapaciteta javnih službi za zapošljavanje u ovoj oblasti.

U Analitičko-statističkom godišnjaku, prezentirat će se monitoring trendova na tržištu rada u Federaciji BiH koji će obuhvatiti osnovne indikatore za prethodne tri godine, te ostale podatke razvrstane po kantonu, spolu i stručnoj spremi i drugim parametrima kao što su broj zaposlenih i nezaposlenih, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, neto i bruto plaće po djelatnostima, broj prijavljenih i odjavljenih na evidenciji nezaposlenih, posredovanje u zapošljavanju, najbrojnija zanimanja na evidenciji nezaposlenih, najbrojnija zanimanja osoba brisanih s evidencije nezaposlenih, broj korisnika novčane naknade, zdravstvenog i penzijsko-invalidskog osiguranja i td.

4.2. REPUBLIKA SRPSKA

U definisanju osnovnih programskih aktivnosti Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske u 2022. godini, neophodno je imati u vidu ekonomske posljedice izazvane pandemijom COVID 19, kao i niz ograničavajućih faktora s ciljem sprečavanja širenja bolesti, koji su obilježili prethodne

dvije godine. To se prije svega odnosi na smanjenje privrednih aktivnosti u pojedinim granama djelatnosti i opreznost poslodavaca pri novom zapošljavanju, što se svakako odrazilo i na tržište rada u Republici Srpskoj. Takođe, treba imati u vidu da nepredvidivost i nastavak pandemijske krize mogu dodatno usložiti stanje na tržištu rada u pogledu raspoloživih kadrova i mogućnosti zapošljavanja.

Glavni ciljevi i prioriteti politike zapošljavanja u 2022. godini definisani su u skladu sa Strategijom zapošljavanja Republike Srpske 2021 - 2027. godine i ključnim strateškim dokumentima Vlade Republike Srpske. Polazeći od ključnih strateških ciljeva usmjerenih na usklađeno jačanje potražnje za radnom snagom i unapređenje funkcionisanja tržišta rada, Programom rada za 2022. godinu utvrđene su mjere i aktivnosti koje će biti u funkciji realizacije tih ciljeva. Jedan od prioriteta su svakako mjere aktivne politike zapošljavanja, jačanje njihove efikasnosti i održivosti zapošljavanja. Analiza i praćenje potreba tržišta rada, procjena efikasnosti postojećih mjera, povećanje kvaliteta usluga ključnim korisnicima su takođe prioriteti utvrđeni Programom rada. Značajan dio aktivnosti biće usmjeren na ostvarivanje prava nezaposlenih lica, efikasnu realizaciju podnesenih zahtjeva kao i kontrolu i praćenje ostvarivanja prava, a posebno prava na novčanu naknadu.

4.2.1. MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA

JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske kao ključne aktivnosti definiše mjere aktivne politike čiji je osnovni cilj da doprinesu podizanju nivoa aktivnosti na tržištu rada, stimulisanju zapošljavanja kao i povećanju ukupne zaposlenosti. Prateći dosadašnja kretanja na tržištu rada kao i ostvarene rezultate tokom 2021. godine, Zavod se u 2022. godini opredjeljuje za različite oblike aktivnog djelovanja koji za posljedicu imaju realizaciju ključnih funkcija koje su definisane Zakonom, Strategijom i aktima Zavoda. Polazeći od osnovnih ciljeva definisanih Strategijom zapošljavanja Republike Srpske 2021-2027. Početkom 2022. godine Vlada Republike Srpske donijela je Akcioni plan zapošljavanja kojim su definisane mjere, konkretne aktivnosti, ciljne grupe, indikatori učinka, vremenski okvir, nosioci aktivnosti i sredstva za realizaciju. Kada je u pitanju provođenje programa zapošljavanja u 2022. godini programi su usmjereni na zapošljavanje nezaposlenih lica u privredi kao i zapošljavanje teško zapošljivih i ranjivih kategorija nezaposlenih.

Imajući u vidu ostvareni trend zapošljavanja lica sa evidencije u 2021. godini i mjerama aktivne politike zapošljavanja, planirano je da se u 2022. godini zaposli 30.000 nezaposlenih sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske.

4.2.2. REALIZACIJA, PRAĆENJE I EVALUACIJA PROJEKATA ZAPOSŁJAVANJA USVOJENIH AKCIONIM PLANOM ZAPOSŁJAVANJA ZA 2021. GODINU ČIJA SE REALIZACIJA NASTAVLJA I U 2022. GODINI

Akcionim planom zapošljavanja u Republici Srpskoj za 2021. godinu definisano je pet programa zapošljavanja, nosioci aktivnosti, ciljne grupe, indikatori učinka, vremenski okvir i iznos sredstava sa izvorima finansiranja koja su potrebna za svaku pojedinačnu mjeru i aktivnost. Vrijednost Akcionog plana zapošljavanja u 2021. godini iznosi 23.808.000 KM i to 19.806.000,00 KM za realizaciju do kraja 2021. godine i 4.002.000,00 KM koje treba rezervisati u budžetu za 2022. godinu za 30% obaveza po Programu „Zajedno do posla”. Akcionim planom zapošljavanja u 2021. godini planirano je zapošljavanje 4.118 lica.

Sa 31.12.2021. godine putem programa zapošljavanja realizovano je zapošljavanje 4.628 lica u iznosu od 22.565.340,58 KM. S obzirom na to da su prva zapošljavanja po programima najvećim dijelom realizovana u 2021. godini, aktivnosti na realizaciji i praćenju programa nastavljaju se i u 2022. godini.

PROGRAM FINANSIRANJA SAMOZAPOŠLJAVANJA DJECE POGINULIH BORACA VOJSKE REPUBLIKE SRPSKE, DEMOBILISANIH BORACA I RATNIH VOJNIH INVALIDA VRS U 2021. GODINI „ZAJEDNO DO POSLA”

Program se odnosi na finansijsku podršku za samozapošljavanje lica iz ciljne grupe u pojedinačnom iznosu od 10.000 KM čime se nastoji smanjiti broj nezaposlenih lica iz ove kategorije i poboljšati njihov socijalno-ekonomski položaj. Program je praćen izuzetno velikim interesovanjem pa je sa prvobitno planiranih 3.000.000 KM, izmjenama Akcionog plana zapošljavanja u 2021. godini, njegova konačna vrijednost iznosila 13.340.000 KM čime je planirano zapošljavanje 1.334 lica. Potrebna sredstva za 2022. godinu su 3.803.000,00 KM.

PROGRAM ZAPOŠLJAVANJA I SAMOZAPOŠLJAVANJA CILJNIH KATEGORIJA U PRIVREDI U 2021. GODINI

Program se odnosi na finansijsku podršku za samozapošljavanje (5.000 KM) i zapošljavanje kod poslodavca (4.000 KM) lica iz ciljne grupe. Dodjelom podsticajnih sredstava i zapošljavanjem u privredi Republike Srpske putem ovog Programa, utiče se na smanjivanje broja nezaposlenih lica sa evidencije i stvaranje povoljnijeg socio-ekonomskog okruženja ekonomskim osnaživanjem osjetljivih grupa. Realizacija Programa počela je raspisivanjem javnog poziva u februaru 2021. godine. Izmenama Akcionog plana zapošljavanja u 2021. godini, vrijednost Programa je povećana sa 4.000.000 KM na 4.500.000 KM za zapošljavanje 1075 lica. Potrebna sredstva za 2022. godinu su 1.825.300,00 KM.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU ROMA U REPUBLICI SRPSKOJ U 2021. GODINI

Programom se podstiče zapošljavanje Roma u Republici Srpskoj s ciljem poboljšanja njihovog socijalno-ekonomskog statusa i životnog standarda te njihove integracije u društveno-ekonomske tokove. Ukupna vrijednost programa iznosila je 188.040 KM, a finansira se iz granta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH. Odobrena su sredstva za 15 lica, a potrebna sredstva za 2022. godinu su 42.300,00 KM.

PROGRAM PODRŠKE PRIVREDI PUTEM POVRATA UPLAĆENIH POREZA I DOPRINOSA ZA NOVO ZAPOŠLJAVANJE RADNIKA U 2020. GODINI

Programom se pruža finansijska podrška privrednim subjektima kroz isplatu podsticaja u visini plaćenih poreza i doprinosa za novozaposlene radnike u toku 2020. godine, bez obzira da li su se ta lica nalazila na evidenciji nezaposlenih. Programom se nastoji održati postojeći nivo zaposlenosti te stvoriti prostor za dalje zapošljavanje i smanjivanje broja nezaposlenih. Pravo učešća imali su poslovni subjekti iz privrednog sektora registrovani na području Republike Srpske. Realizacija Programa počela je raspisivanjem javnog poziva u februaru 2021. godine. Finansijska vrijednost Programa iznosi 5.000.000 KM, a obuhvaćeno je 2.296 lica.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU MLADIH - DJECE POGINULIH BORACA SA VSS U STATUSU PRIPRAVNIKA U 2021. GODINI

Program se odnosi na finansiranje osposobljavanja mladih za samostalan rad u struci i sticanje uslova za polaganje pripravničkog ispita u skladu sa opštim ili posebnim Zakonom. Program se provodi u skladu sa izmjenama Akcionog plana zapošljavanja u 2021. godini. Vrijednost Programa je 763.889,28 KM za 77 djece poginulih boraca sa VSS u statusu pripravnika. Potrebna sredstva za 2022. godinu su 402.368,95 KM.

4.2.3. PRIPREMA, IZRADA I REALIZACIJA PROGRAMA ZAPOŠLJAVANJA UTVRĐENIH AKCIONIM PLANOM ZAPOŠLJAVANJA ZA 2022. GODINU

Polazeći od osnovnih ciljeva definisanih Strategijom zapošljavanja Republike Srpske 2021-2027, početkom 2022. godine usvojen je Akcioni plan zapošljavanja kojim su definisane mjere, konkretne aktivnosti, ciljne grupe, indikatori učinka, vremenski okvir, nosioci aktivnosti i sredstva za realizaciju.

Kada je u pitanju provođenje programa zapošljavanja u 2022. godini, očekivanja su da programi budu usmjereni na zapošljavanje nezaposlenih lica u privredi kao i zapošljavanje teško zapošljivih i ranjivih kategorija nezaposlenih. Sredstva definisana Akcionim planom zapošljavanja u 2022. godini iznose 14.140.000 KM i odnose se na podršku zapošljavanju za 3.670 lica putem sljedećih programa zapošljavanja:

PROGRAM PODRŠKE ZAPOŠLJAVANJU I SAMOZAPOŠLJAVANJU CILJNIH KATEGORIJA U PRIVREDI REPUBLIKE SRPSKE

Cilj Programa je podsticanje zapošljavanja u privredi Republike Srpske nezaposlenih lica u nepovoljnom položaju i jačanje domaće ekonomije. Podršku usmjeriti na lica na radnim mjestima koja zahtijevaju viši nivo stručnosti i doprinose stvaranju veće dodatne vrijednosti. Ciljna grupa su teško zapošljiva lica sa posebnim fokusom na dugoročno nezaposlene, lica sa niskim kvalifikacijama (lica SSS i niže kvalifikacije) prijavljena na evidenciju najmanje šest mjeseci, žene iz ruralnih područja, žene žrtve porodičnog nasilja i ratne torture, lica starosti 40 i više godina, lica sa invaliditetom, bivši štićenici domova za nezbrinutu djecu, žrtve nasilja, samohrani roditelji i roditelji teško bolesne djece, bez obzira na dužinu čekanja na evidenciji i korisnici određenih socijalnih davanja.

Program će se provoditi kroz dvije komponente i to: komponentu zapošljavanja kod poslodavaca i komponentu samozapošljavanje. Planirana su sredstva u iznosu od 3.650.000,00 KM za zapošljavanje 850 lica.

PROGRAMI PODRŠKE PRIVREDI PUTEM POVRATA UPLAĆENIH POREZA I DOPRINOSA ZA NOVO ZAPOSŁJAVANJE RADNIKA

Cilj Programa je pružiti finansijsku podršku privrednim subjektima kroz isplatu podsticaja u visini plaćenih poreza i doprinosa za novozaposlene radnike u toku 2021. godine. Ciljnu grupu čine nezaposlena lica sa višim kvalifikacijama a zasnovali su radni odnos u periodu od 1. 1. 2021. do 31. 12. 2021. godine, pretežno mlađe i srednje dobi, te privredni sektori i preduzeća u kojima se stvaraju radna mjesta sa većom dodanom vrijednošću. Programom se nastoji održati postojeći nivo zaposlenosti te stvoriti prostor za dalje zapošljavanje i smanjivanje broja nezaposlenih. Program se provodi putem isplate uplaćenih poreza i doprinosa za radnike koji su predstavljali povećanje broja zaposlenih kod poslodavca - podnosioca zahtjeva. Planirana su potrebna sredstva u iznosu od 5.000.000,00 KM.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOSŁJAVANJU BORAČKIH KATEGORIJA

Cilj Programa je zapošljavanje demobilisanih boraca, djece poginulih boraca i ratnih vojnih invalida kako bi se omogućio nastavak prioritetnog zapošljavanja ovih kategorija i njihovo integrisanje na tržište rada, koje će im omogućiti rješavanje egzistencijalnih pitanja i socijalnu sigurnost. Program će se provoditi kroz tri komponente i to: komponentu zapošljavanja kod poslodavaca, komponentu samozapošljavanja i komponentu pripravnika sa VSS - djeca poginulih boraca. Planirana su sredstva u iznosu od 3.000.000,00 KM za zapošljavanje 387 lica.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOSŁJAVANJU MLADIH SA VSS BEZ RADNOG ISKUSTVA

Cilj Programa je osposobljavanje mladih za samostalan rad u struci i sticanje uslova za polaganje pripravnčkog ispita. Ciljna grupa su lica sa VSS bez radnog iskustva u struci. Program će se provoditi kroz refundiranje utvrđenog iznosa plate nakon dostavljenog dokaza o isplati. Planirana su sredstva u iznosu od 2.052.000,00 KM za zapošljavanje 285 lica.

PROGRAM PODRŠKE ZAPOSŁJAVANJU ROMA

Cilj programa je zapošljavanje Roma u Republici Srpskoj s ciljem poboljšanja njihovog socijalno-ekonomskog statusa i životnog standarda te njihove integracije u društveno-ekonomske tokove. Program će se provoditi kroz dvije komponente i to: komponentu zapošljavanja kod poslodavaca i komponentu samozapošljavanje. Planirana su sredstva u iznosu od 138.000 KM za zapošljavanje 23 lica. Sredstva su obezbijedena iz granta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH - neutrošena sredstva iz ranijeg perioda.

PROGRAM OBUKE, DOKVALIFIKACIJE I PREKVALIFIKACIJE

Cilj Programa je unapređivanje zapošljivosti nezaposlenih lica prvenstveno srednje i starije dobi. Planirana su sredstva u iznosu od 300.000 KM za obuku, dokvalifikaciju i prekvalifikaciju i zapošljavanje 125 lica.

4.2.4. PROVOĐENJE MJERA AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA S CILJEM UNAPREĐENJA USŁUGA NEZAPOSLENIM LICIMA I POSŁODAVCIMA

Mjere aktivne politike zapošļavanja realizovaće se i kroz kontinuirane aktivnosti u sljedećim područjima rada:

- Posredovanje u zapošļavanju;
- Povećanje aktivnosti na tržištu rada;
- Realizacija mjera u oblasti karijerne orijentacije, informisanja o izboru zanimanja, planiranju karijere i razvoju cjeloživotnog ućenja;
- Prikupljanje podataka o tržištu rada, analiza i praćenje osnovnih pokazatelja o stanju i potrebama tržišta rada, praćenje kretanja zapošļavanja, ukupne zaposlenosti i nezaposlenosti.

POSREDOVANJE U ZAPOSŁJAVANJU

Zavod za zapošļavanje Republike Srpske će i u 2022. godini nastaviti da prilagođava svoje usluge korisnicima u skladu sa promjenama na tržištu rada, raspoloživosti (ne)kvalifikovane radne snage i neophodnostima usklađivanja kompetencija nezaposlenih sa potrebama tržišta rada. S tim u vezi, na internet stranici Zavoda je od septembra dostupna platforma „Berza rada” koja ima za cilj unapređenje funkcije posredovanja u zapošļavanju, na kojoj mogućnost registracije imaju poslodavci i nezaposlena lica, ali i lica koja traže promjenu zaposlenja. Poslodavci imaju mogućnost objave oglasa, a nezaposlena lica mogućnost da objave biografiju koju mogu pregledati samo registrovani poslodavci koji mogu direktno kontaktirati nezaposlena lica ili putem nadležnog biroa i na taj način bi se vršilo „onlajn” posredovanje. Također, cilj je i unapređenje rada sa poslodavcima kroz:

- Usvojen godišnji plan saradnje sa poslodavcima;
- Kvantitativno i kvalitativno unapređenje realizacije podnesenih prijava o slobodnim radnim mjestima;
- Povećan broj poslodavaca koji koriste usluge Zavoda;
- Provedena anketa i urađena analiza o potrebama tržišta rada;
- Svi poslodavci upoznati sa platformom „Berza rada”.

Poseban cilj ove mjere je uspostavljanje efikasnog savjetodavnog procesa i kvalitativno i kvantitativno zadovoljenje iskazanih potreba poslodavaca kroz provođenje sljedećih aktivnosti:

- Nezaposlena lica uključena u savjetodavni proces;
- Izrada individualnih planova zapošļavanja za nezaposlena lica sa evidencije;
- Nakon redovnih evaluacija individualnih planova zapošļavanja procijenjen napredak u njihovom kvalitetu;
- Procjena zapošļivosti svih nezaposlenih lica, profilisanje nezaposlenih prema stepenu zapošļivosti (lakše ili neposredno zapošļiva lica, uslovno zapošļiva i teže zapošļiva lica);
- Uslovno i teže zapošļiva lica uključena u neku od aktivnih mjera zapošļavanja;
- Poznavanje stanja i prilika za sva lica sa evidencije radi kvalitetnijeg posredovanja;

- Sva nezaposlena lica sa evidencije upoznata sa mogućnošću registracije na platformi „Berza rada”.

POVEĆANJE AKTIVNOSTI NA TRŽIŠTU RADA

Cilj ovih aktivnosti je unaprijeđenje zapošljivosti nezaposlenih lica kroz razvoj vještina za aktivno traženje posla i poboljšanje motivacije za aktivno traženje posla za sva lica kod kojih je procijenjen nedostatak motivacije sa fokusom na dugoročno nezaposlene. Ove mjere će se prvenstveno provoditi kroz rad Centara za informisanje, savjetovanje i obuku (CISO) i Klubova za traženje posla.

REALIZACIJA MJERA U OBLASTI KARIJERNE ORIJENTACIJE, INFORMISANJA O IZBORU ZANIMANJA, PLANIRANJU KARIJERE I RAZVOJU CJELOŽIVOTNOG UČENJA

Cilj ovih aktivnosti je jačanje svijesti o značaju pravilnog izbora zanimanja i povećanje kompetentnosti korisnika u procesu donošenja karijernih odluka, kontinuirana saradnja sa Zavodom za obrazovanje odraslih Republike Srpske u vezi programa za osposobljavanje u skladu sa potrebama tržišta rada i realizacija programa prekvalifikacije, dokvalifikacije i obuke u skladu sa potrebama tržišta rada. Obrazovanje odraslih usko je povezano sa tržištem rada i vrlo značajan segment kada je u pitanju zapošljivost, pa polaznici upisuju programe namjeravajući poboljšati vlastiti status zapošljivosti. Takođe, obrazovanje odraslih ima značaj i u balansiranju trenutne neusklađenosti obrazovanja sa tržištem rada.

PRIKUPLJANJE PODATAKA O TRŽIŠTU RADA, PRAĆENJE KRETANJA I POTREBA TRŽIŠTA RADA

Cilj ovih aktivnosti je objektivno i realno sagledavanje promjena, uočavanje trendova, blagovremeno preduzimanje mjera i aktivnosti i predlaganje mjera za naredni period. Također, cilj cilj ove mjere je i obezbjeđivanje redovnog i kvalitetnog izvještavanja o stanju i kretanjima na tržištu rada, praćenje parametara koji karakterišu tržište rada i preduzimanje odgovarajućih mjera u skladu sa pokazateljima, kao i ostvarivanje većih efekata na usklađivanju ponude i potražnje na tržištu rada.

4.2.5. REALIZACIJA PROJEKATA RAZVOJA I INSTITUCIONALNOG JAČANJA KAPACITETA SLUŽBE ZAPOSŁJAVANJA U SARADNJI SA DRUGIM PARTNERIMA I INSTITUCIJAMA

JU Zavod za zapošljavanje Republike Srpske će i u 2022. godini nastaviti aktivno učešće i pružanje podrške u okviru razvojnih programa i projekata međunarodnih organizacija koje svoje djelovanje, između ostalog, fokusiraju i na oblast zapošljavanja, jačanje institucionalnih kapaciteta i tržišta rada, kao i izradi i kandidovanju projekata u okviru IPA III programa kao što su „EU4 people” 2022. godine „Kovid-19”, te nastavak aktivnosti na projektima „Obrazovanje za zapošljavanje” i „Jačanje kapaciteta tržišta rada unapređenjem istraživanja tržišta rada”, a očekuje se učešće Zavoda u projektu Evropske unije „Garancija za mlade”.

4.3. BRČKO DISTRIKT BiH

Polazeći od vlastite uloge na tržištu rada i raspoloživih sredstava u Finansijskom planu za 2022. godinu, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, uvažavajući Strategiju razvoja BiH sa Akcionim planom za Brčko distrikt BiH - strateški cilj "Zapošljavanje", izvršavaće slijedeće aktivnosti:

- Rad na kontinuiranom smanjenju ukupnog broja nezaposlenih uz istovremeno povećanje broja zaposlenih lica;
- Unapređenju organizacije rada Zavoda, primjerene potrebama savremene organizacije na tržištu rada i zapošljavanja;
- Unapređenje razmjene informacija o stanju na tržištu rada i zapošljavanja sa ostalim učesnicima na tržištu rada;
- Unapređenje posredovanja u zapošljavanju – kroz jačanje savjetodavne funkcije;
- Jačanje funkcije pomoći u profesionalnoj orijentaciji i karijernom usmjeravanju mladih;
- Povezivanje tržišta rada i sistema obrazovanja kroz organizaciju sajмова zapošljavanja i obrazovanja;
- Unapređenje aktivnih mjera zapošljavanja;
- Jačanje socijalne uključenosti nezaposlenih lica i obuke za aktivnije traženje zaposlenja;
- Pripreme za tržište rada kroz različite vidove obuka a prema interesima nezaposlenih lica;
- Intenzivnija komunikacija i saradnja Zavoda i poslodavaca;
- Unapređenje rada i osnaživanje Službe za poslodavce;
- Anketiranje poslodavaca u cilju utvrđivanja njihovih potreba za radnom snagom;
- Uključivanje organizacija iz nevladinog sektora u zajedničke projekte u cilju smanjenja nezaposlenosti;
- Stvaranje tehničkih uslova unapređenjem novog poslovnog prostora;
- Jačanje kapaciteta Zavoda kroz permanentnu obuku kadrova i prilagođavanje organizacione strukture Zavoda;
- Digitalizacija rada Zavoda uvođenjem e-Biroa, nove web stranice i drugih inovativnih aplikacija;
- Aktivna saradnja sa organizacijama koje se bave poslovima zapošljavanja u zemlji i inostranstvu.

4.3.1. MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOSŁJAVANJA

Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH će u 2022. godini, u cilju podsticanja i efikasnijeg funkcionisanja tržišta rada i povećanja stope zaposlenosti, svoje aktivnosti usmjeriti da se postigne što efikasnija aktivna posrednička uloga. Aktivna posrednička uloga Zavoda i usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada realizovat će se kroz slijedeće aktivnosti:

- Podjelom na evidentičarske i savjetodavne poslove te provođenjem individualnog i grupnog savjetovanja,
- Rad Mobilnog biroa radi lakšeg pristupa uslugama Zavoda nezaposlenih osoba iz ruralnih sredina,
- Daljim dograđivanjem provođenja programa aktivne politike zapošljavanja,
- Unapređenjem funkcije profesionalne orijentacije putem karijernog usmjeravanja kroz blagovremeno i cjelovito informisanje učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola o stanju na tržištu rada,
- Unapređenjem stepena i kvalitete saradnje sa poslodavcima kroz rad Kancelarije za poslodavce,
- Konstantnim oglašavanjem potrebama koje iskazu poslodavci putem oglasa, neposrednom komunikacijom sa Zavodom ili anketnim ispitivanjem putem web i FB stranice,
- Izdavanje informacija i publikacija o kretanju na tržištu rada kao i publikacija iz oblasti zapošljavanja.

PROGRAMI STRUČNOG USAVRŠAVANJA NEZAPOSLENIH LICA KOJA SE NALAZE NA EVIDENCIJI LICA KOJA AKTIVNO TRAŽE ZAPOSLENJE

Programom rada za 2022. godinu je predviđeno da **140 osoba** sa evidencije nezaposlenih prođu neki od programa stručnog osposobljavanja, obuka i priprema za zaposlenje. **U 2022. godini za realizaciju ovog programa predviđena su sredstva u iznosu od 42.000,00 KM.**

Ciljevi provođenja ovog programa su:

- Podizanje ukupnih kompetencija u pripremi za pokretanje biznisa i/ili za tržište rada;
- Povećanje socijalne uključenosti osoba sa invaliditetom;
- Samozapošljavanje/zapošljavanje osoba sa evidencije Zavoda, koja su prošla program obuke, koji su pokrenuli i/ili imaju namjeru pokrenuti biznis u tekućoj fiskalnoj godini,;
- Povećanje socijalne uključenosti nezaposlenih osoba.

PROGRAM ZAPOSŁJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA IZ KATEGORIJE TEŽE ZAPOSŁJIVIH SA AKTIVNE EVIDENCIJE ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE BRČKO DISTRIKTA BIH

Cilj ove mjere je podrška zapošljavanju nezaposlenih osoba iz teže zapošljivih kategorija i to:

- Sredstva su namijenjena poslodavcima čije se prijave odnose na zapošljavanje lica sa NK, KV, VKV ili SSS (24 mjeseca x 300,00 KM (učešće Zavoda) - neto plata po zaposlenom iznosi 500,00 KM);
- Sredstva su namijenjena poslodavcima čije se prijave odnose na zapošljavanje lica sa VŠS ili VSS (24 mjeseca x 400,00 KM (učešće Zavoda) - neto plata po zaposlenom iznosi 700,00 KM).

Ovaj program dovešće do povećanja socijalne uključenosti osoba sa invaliditetom i osoba starije životne dobi, dugoročnost u zapošljavanju osoba iz teže zapošljivih kategorija, stvaranje uslova za odlazak u penziju osoba starije životne dobi i smanjenje odliva nezaposlenih mladih osoba uslijed odlaska u inostranstvo. Posebna podrška kroz ovaj Program aktivne mjere daje se sljedećim kategorijama osoba:

- Dugoročno nezaposlena lica (preko 12 mjeseci)
- Lica koja stječu prvo radno iskustvo
- Lica mlađe životne dobi (do 30 godina starosti)
- Lica starije životne dobi (50 godina i više)
- Osobe sa invaliditetom
- Članovi uže porodice poginulih boraca i RVI (invalidnost RVI 50% i više)
- Civilne žrtve rata i djeca civilnih žrtava rata.

Ukupno je predviđeno ovim programom obuhvatiti 130 osoba iz ciljnih grupa sa evidencije nezaposlenih, a za ovaj program je planirano izdvajanje 1.000.000,00 KM.

PROGRAM ZAPOSŁJAVANJA NEZAPOSLENIH OSOBA IZ REDA ROMSKE POPULACIJE

Ovaj Program podrazumjeva sufinansiranje zapošljavanja i samozapošljavanja osoba iz reda Roma. **Ukupno su planirana sredstva u iznosu od 36.000,00 KM za 4 osoba i to:**

- NK-SSS – za svakog zaposlenog Roma na 12 mjeseci - 6.000,00 KM / po zaposlenom licu;
- VSS – za svakog zaposlenog Roma na 12 mjeseci - 8.000,00 KM / po zaposlenom licu;
- Samozapošljavanje lica iz reda Roma na 12 mjeseci u iznosu od 5.000,00 KM po zaposlenom licu.

Cilj programa je podsticaj za zapošljavanje nezaposlenih osoba Roma, evidentiranih u Zavodu za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, odnosno sufinansiranje poslodavaca koji zapošljavaju osoba iz reda Roma i sufinansiranje samozapošljavanja Roma, što za osnovni cilj ima povećanje zaposlenosti osoba iz reda romske populacije.

PROGRAM SAMOZAPOSŁJAVANJA NA PODRUČJU BRČKO DISTRIKTA BIH U 2022. GODINI

Vlada Brčko distrikta BiH planira i u 2022. godini da putem Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH realizuje Program samozapošljavanja na području Brčko distrikt BiH. **Ukupan iznos sredstava za realizaciju Programa za 2022. godinu iznosi 641.686,49 KM**, a struktura finansijske konstrukcije je, kako slijedi:

- 500.000,00 KM obezbijedeno je Budžetom Brčko distrikta BiH za 2022. godinu,
- 141.686,49 KM neutrošena sredstva po ranijim programa samozapošljavanja.

Sredstva za realizaciju Programa se dijele na sljedeći način:

- sredstva u iznosu od 90% (577.517,84 KM) su namijenjena za korisnike koji tek pokreću djelatnost (max 15.000,00 KM);
- sredstva u iznosu od 10 % (64.168,65 KM) su namijenjena za korisnike koji su pokrenuli djelatnost (max 10.000,00 KM).

Plan obuhvata korisnika je prema predloženoj šemi (90-10%).Ukoliko sredstva po jednoj od predloženih lista ne budu u cijelosti utrošena, ista se mogu preusmjeriti na listu na kojoj je veće interesovanje aplikanata.

PROGRAM SAMOZAPOSŁJAVANJA U POLJOPRIVREDI NA PODRUČJU BRČKO DISTRIKTA BIH U 2022. GODINI

Vlada Brčko distrikta BiH planira i u 2022. godini da putem Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH realizuje Program samozapošljavanja u poljoprivredi. Cilj provođenja ovog Programa je doprinos razvoju poljoprivrede kroz stvaranje uslova za samozapošljavanje osoba koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH u vidu finansijske podrške za osoba koja otpočinja ili su otpočela poljoprivrednu proizvodnju i doprinos privrednom razvoju kroz stvaranje uslova za samozapošljavanje i podizanje preduzetničkog duha na području Brčko distrikta BiH. Sredstava su planirana za korisnike koji tek pokreću djelatnost (podsticaji/iznos sredstava po jednom licu ne može biti veći od 20.000,00 KM). Planirano je da Program obuhvati oko 25 korisnika i planirana su sredstva u iznosu od 500.000,00 KM.

PROJEKAT USKLAĐIVANJA TRŽIŠTA RADA I SISTEMA OBRAZOVANJA – KARIJERNO USMJERAVANJE I SAVJETOVANJE

Ciljevi ovog projekta su: pomoć mladim u odabiru kvalitetnijeg i konkurentnijeg obrazovanja koje će im obezbijediti da lakše pronađu zaposlenje, pomoć poslodavcima pri odabiru kvalitetnih kadrova, uspostavljanje bolje komunikacije i saradnje sa poslodavcima u cilju dobivanja pravovremenih informacija o potrebama poslodavaca za zaposlenicima određenih profila, uspostava bolje komunikacije i saradnje sa sektorom obrazovanja u cilju obrazovanja kadrova potrebnih za tržište rada i smanjenje broja dugoročno nezaposlenih osoba sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH. Za ove aktivnosti planirana su sredstva u iznosu od 70.000,00 KM.

4.3.2. REFORMA ZAVODA ZA ZAPOSŁJAVANJE BRČKO DISTRIKTA BIH

Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH je, ulaskom u reformski proces, unaprijedio procese rada, te je svojim korisnicima usluga omogućio da na što lakši i jednostavniji način ostvare svoja traženja. Preseljenjem u nove prostorije, provodeći novi model rada, odvojene su administrativne usluge, uspostavljen je rad šalter sale, te su pokrenute savjetodavne usluge za individualni i grupni rad na jačanju vještina i bržoj integraciji nezaposlenih lica na tržište rada. Nadalje, usvojen je i proveden novi prijedlog sistematizacije radnih mjesta, izrađeno Uputstvo za rad Sektora za posredovanje Zavoda, otvoren je Klub za traženje posla u Brčkom, te je nabavljena nova aplikacija za evidenciju i posredovanje (ProMan aplikacija na IBM platformi), koja je omogućila punu primjenu novih metoda rada, prije svega savjetovanja, izradu Individualnih planova zapošljavanja, njihovo praćenje, pretraživanje kandidata te kvalitetnije posredovanje od kojih će

koristi imati, kako nezaposlena lica, tako i poslodavci Brčko distrikta BiH. Podizanje kvaliteta rada, na bazi gore navedenog, provodi se i dalje u sljedećim segmentima:

- Provođenje informativnih seminara
- Individualno savjetovanje
- Grupno savjetovanje - Klub za traženje posla
- Mobilni biro
- Služba za rad sa poslodavcima
- Karijerno usmjeravanje i savjetovanje
- Kompetencijski okvir i unapređenje tehnologije rada
- Novi objekat Zavoda.

4.4. MJERE KOJE SE ODOSE NA SARADNJU U OBLASTI MEĐUNARODNOG TRŽIŠTA RADA

U skladu sa odredbama Zakona o Agenciji za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br.21/03., 43/09.), i Programom rada Agencije za rad i zapošljavanje BiH za 2022. godinu, Agencija za rad i zapošljavanje BiH će, u saradnji sa Federalnim zavodom za zapošljavanje, Zavodom za zapošljavanje Republike Srpske i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, u 2022. godini:

- Predstavljati Agenciju na međunarodnom planu u oblasti zapošljavanja i sarađivati sa nadležnim agencijama, institucijama i međunarodnim organizacijama u toj oblasti;
- Učestvovati u pregovorima za zaključivanje međunarodnih ugovora u oblasti socijalnog osiguranja u dijelu koji se odnosi na oblast nezaposlenosti;
- Učestvovati u pregovorima za zaključivanje međunarodnih ugovora u oblasti zapošljavanja;
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u provođenju zaključenih međunarodnih sporazuma o zapošljavanju sa Republikom Slovenijom, Republikom Srbijom, Državom Katar i Dogovor o posredovanju pri zapošljavanju radnika iz Bosne i Hercegovine u SR Njemačku na određeno vrijeme (njegovatelji);
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u realizaciji zaključenih sporazuma o socijalnom osiguranju između Bosne i Hercegovine i drugih država u dijelu koji se odnosi na oblast nezaposlenosti;
- Učestvovati u realizaciji Dogovora o slanju studenata iz Bosne i Hercegovine na stručnu ferijalnu praksu u SR Njemačku u toku ljetnog raspusta, kojeg su potpisali Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine i Savezna Agencija za rad SR Njemačke;
- Koordinirati aktivnosti u domaćim i međunarodnim projektima u oblasti zapošljavanja koji su od interesa za Bosnu i Hercegovinu i, u saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, učestvovati u njihovoj realizaciji;
- U saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i Zavodom za zapošljavanje Brčko distrikta BiH, izraditi Prijedlog kvota za zapošljavanje stranaca u BiH za 2023. godinu i dostaviti ga Ministarstvu civilnih poslova BiH.

5. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

U drugoj godini COVID-19 krize otpornost i brzina oporavka privatnog sektora i ekonomije Bosne i Hercegovine su iznenadili svojom snagom. Bosna i Hercegovina, kao i sve zemlje Evrope, prolazi kroz četvrti val pandemije. Iako Bosna i Hercegovina ima najnižu stopu vakcinacije u Evropi od svega 26%, podaci ukazuju da je BiH zemlja koja ima jedan od najnižih nivoa dnevno zaraženih na stotinu hiljada stanovnika. Ujedno Bosna i Hercegovina je zemlja sa najblažim restriktivnim mjerama tokom trećeg i četvrtog vala uslijed ograničenih finansijskih mogućnosti podrške u slučaju zatvaranja ekonomije. Navedeno je rezultiralo visokim udjelom preboljelih od COVID-19, te nažalost i jednom od najviših stopa smrtnosti u Evropi od 5%.

Do sada dostupni podaci ukazuju da je oporavak realne ekonomije u 2021. godini bio veoma snažan bez obzira na visok nivo neizvjesnosti. Već u prvom kvartalu ekonomija BiH je izašla iz recesije uz rast BDP-a od 2,5%, nakon čega je uslijedila snažna dinamika ključnih generatora ekonomske aktivnosti, vođena ne samo niskim baznim efektom od 2020. godine, već i široko rasprostranjenim oporavkom osnovnih kategorija BDP-a, rezultirajući rekordnom dvocifrenom stopom rasta BDP-a u drugom kvartalu od 11,6%. Podaci o kretanju BDP-a u drugom kvartalu su ukazali da će 2021. godina biti rekordna u smislu ekonomskog oporavka uz dostizanje predpandemijskih nivoa već sredinom godine. Treći i početak četvrtog kvartala u 2021. donijele su snažne dvocifrene stope rasta vanjskotrgovinske razmjene, te s oktobrom neočekivano snažan rast indeksa maloprodaje od 18,4%. Isti period karakterisala je povoljna dinamika kretanja radne snage što je rezultiralo padom ILO stope nezaposlenosti na 16,4% u trećem kvartalu uz stabilan rast plata od 3,6%. Prosječna neto plata je u drugom kvartalu prešla granicu od 1.000,00 KM, uz nastavak povoljnog trenda. Agencija za statistiku BiH, od 01.01.2021. godine redovno objavljuje kvartalne ankete i podatke prema kojima se u 2021. očekuje stopa nezaposlenosti na nivou 16%, te 14% u 2022. godini (u skladu sa novom ILO metodologijom usklađenom sa Regulativom Evropskog parlamenta i Vijeća). Inflatorni pritisci su intenzivirani u trećem kvartalu uslijed rasta cijena energenata i uvoznih kategorija hrane i pića koji čine preko 30% indeksa potrošačke korpe BiH.

U 2022. godini, prema Svjetskoj banci, očekuje se nastavak solidnog oporavka od 3% godišnjeg rasta GDP koji će biti predvođen izvozno orijentisanom industrijom, snažnim impulsom u sferi maloprodaje vođenim oporavkom privatne potrošnje i investicija, te pozitivnim kretanjima građevinskog sektora. Najveći rizici po navedeni scenario su pogoršanje COVID-19 krize širenjem omikron soja, te posljednja dešavanja vezana za političku krizu u BiH i svijetu. Očekuje se i dalje ubrzan nivo inflacije u prvoj polovini godine, nakon čega slijedi stabilizacija. Prognozirani je rast znatno manji od procjene Centralne banke BiH koja je u posljednjim prognozama koje datiraju iz novembra prošle godine predvidjela rast od 3,9 posto u ovoj godini, nakon 5,8 posto u 2021. godini.